

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/157/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111234399
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8111234399.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom žalobcu Slovenská kancelária poisťovateľov, Trnavská cesta 82, 826 58 Bratislava 29, IČO: 360 622 35, zastúpený Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, proti žalovanému JUDr. U. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. X, XXX XX V., o zaplatenie 10.421,07 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu aj žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9C 119/2012-151 zo dňa 21.8.2014 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov č.k. 9C 119/2012-179 a proti dopĺňaciemu rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9C 119/2012-180 zo dňa 15.1.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok súdu prvého stupňa č.k. 9C119/2012-151 zo dňa 21.8.2014 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov č.k. 9C 119/2012-179 zo dňa 13.1.2015 a Dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 9C 119/2012-180 zo dňa 15.1.2015 a vracia vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd v spojení s opravným uznesením žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne z tejto sumy od 29.7.2012 až do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od dňa právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti príslušenstva žalobu zamietol. Rozhodol, že žalobca nemá právo na náhradu trov konania.

Prvostupňový súd tak rozhodol o uplatnenom nároku žalobcu, ktorý žiadal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu 10.421,07 eur s príslušenstvom, a úroky z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo žalovanej sumy od 16.11.2011 do zaplatenia, pretože uvedenú finančnú čiastku vyplatil žalobca K. B. v rámci zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa Vyhlášky č. 423/1991 Zb. a podľa § 11 ods. 1 písm. a/ tejto vyhlášky si žalobca uplatňuje vo vzťahu k žalovanému ako poistenému regres v žalovanej sume.

Prvostupňový súd prvším rozsudkom č.k. 9C/119/2012-98 žalobe vyhovel až na časť úrokov z omeškania, kde nárok čiastočne zamietol. Uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 17Co/41/2014-116 odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa okrem výroku o zamietnutí príslušenstva v časti a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Prvostupňový súd v napadnutom rozsudku poukazuje na obsah svojho pôvodného rozsudku v tejto veci a uviedol, že s názorom odvolacieho súdu vo vzťahu k nožnej aplikácii ust. § 826 Občianskeho zákonníka nesúhlasí. Aj napriek tomu však, že bol viazaný týmto rozhodnutím podľa § 226 O.s.p. skúmal podmienky, za ktorých môže tento regres znížiť. Skonštatoval, že kritériom nemôže byť finančná situácia škodcu, pretože by to znamenalo robiť finančný audit jeho spôsobu života a mohla by nastať situácia, že škodca, ktorý žije striedmo a má určitý majetok, by sa ako solventný dostal do horšej situácie ako škodca, ktorý s majetkom nakladá neehospodárne a má ho v menšom rozsahu, prípadne je zadĺžený.

Týmto kritériom podľa prvostupňového môže byť stupeň opitosti škodcu, ktorý v danom prípade bol viac ako 1 promile (v súčasnosti bez ďalšieho trestný čin) a toto kritérium žalovanému neprosieva.

Ďalším kritériom môže byť čas, ktorý od konania škodcu uplynul. V prejednávanej veci sa žalovaný dopustil protiprávneho konania už v roku 1994, teda pred 20 rokmi, a jeho následky bude niesť po celú dobu života poškodeného K. B..

Keďže z uznesenia krajského súdu je zrejmé, že tento s regresom vo výške požadovanej žalobcom nesúhlasí, súd s prihliadnutím na kritérium uplynutia času od škodovej udalosti určil za primeranú náhradu sumu 5.000 eur, teda sumu približne 50 % zo sumy požadovanej žalobcom. Pokiaľ ide o úroky z omeškania, platí to, čo bolo uvedené v pôvodnom rozsudku (zrejme v rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol odvolacím uznesením zrušený - pozn. odvolacieho súdu).

O náhrade trov konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a podľa § 142 ods. 3 O.s.p. Aj keď v prejednávanej veci výška plnenia závisela od úvahy súdu, súd v konaní čiastočne úspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, pretože tento bol v prevažnej miere neúspešný, čo svedčí o jeho neprimeranej požiadavke vyjadrenej žalobou na začatie konania. O náhrade trov konania žalovaného súd nerozhodoval pre nedostatok návrhu na jeho strane (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Keďže písomné vyhotovenie rozsudku súdu prvého stupňa vo vzťahu k výroku súdu prvého stupňa o zamietnutí uplatneného nároku nebolo v súlade s vyhláseným výrokom na pojednávaní, odvolací súd podľa § 156 O.s.p. s použitím ust. § 222 ods. 3 O.s.p. a § 164 O.s.p. nariadil prvostupňovému súdu opravu tohto výroku.

Uznesením súdu prvého stupňa č.k. 9C 119/2012-179 zo dňa 13.1.2015 prvostupňový súd opravu uvedeného výroku v zmysle pokynov odvolacieho súdu vykonal.

Následne doplnil doplňujúcim rozsudkom súdu prvého stupňa č.k. 9C/119/2012-180 výrok, ktorým v prevyšujúcej časti istiny žalobu zamietol vzhľadom na skutočnosť, že o uplatnenom nároku v prevyšujúcej časti chýbal samostatný výrok. Vykonal tak na pojednávaní dňa 15.1.2015 s tým, že odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu vo forme dopĺňacieho rozsudku je v pôvodnom rozsudku súdu prvého stupňa, na ktorý odkázal.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 21.8.2014 a aj proti dopĺňaciemu rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa 15.1.2015 v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie žalobca aj žalovaný.

Žalobca namietal nesprávne právne posúdenie veci a poukázal na to, že v danom prípade nie je na mieste aplikovať ust. § 826 Občianskeho zákonníka, ktoré sa vzťahuje na úpravu poistenia, resp. poistných zmlúv v 15 hlave Občianskeho zákonníka, nie však pre špeciálne ustanovenia vyplývajúce z vyhlášky č. 423/1991 Zb., na základe ktorej sa žalobca domáhal svojho nároku a ktorý nárok bol odvodený od ust. § 789 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Skutočnosť, že vyhláška č. 423/91 Zb. je vo vzťahu k ust. § 788 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka lex specialis, je daný aj osobitnou komplexnou právnou úpravou jednotlivých práv a povinností, ktoré tvoria obsah právnych vzťahov zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a vychádzajúc z tejto interpretačnej zásady lex specialis derogat legi generali nemožno konštatovať rozpor medzi § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky 423/1991 Zb. a ust. § 826 Občianskeho zákonníka a preto nie je možné akceptovať výklad § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 423/91 Zb. v rámci ust. § 826 Občianskeho zákonníka. Navyiac, účelom aplikácie vyhlášky č. 423/1991 Zb. bolo zabezpečiť právnú ochranu osobám poškodeným v dôsledku prevádzky motorových vozidiel a to poskytnutím primeranej náhrady škody, ktorá jej vznikla na majetku a na zdraví, a to bez ohľadu na možnosti osoby zodpovednej za škodu. Ďalším účelom je, aby náhrada škody pre poškodených nadmerne nezaťažovala osoby zodpovedné za škodu. Tento princíp je však prelomený práve v ust. § 11 vyhl. 423/91 Zb., v ktorom sa sprítomňuje zásada zodpovednosti za spôsobenú škodu prevádzkou motorového vozidla v tomto druhu zákonného poistenia a to v presne stanovenom zákonom dôvode.

Žalobca si uplatnil nárok na postih podľa § 11 ods. 1 písm. a/ citovanej vyhlášky z dôvodu, že žalovaný v čase spôsobenia škody motorovým vozidlom viedol toto vozidlo pod vplyvom alkoholu v hladine

najmenej 1 promile. Porušenie zákazu viesť motorové vozidlo po požití alkoholického nápoja v čase, keď je pod jeho vplyvom je tak závažným porušením právnej povinnosti, že vyhláška č. 423/91 Zb. ho kladie na roveň s úmyselným spôsobením škody. V takom prípade je preto dôvodné, aby prevládol princíp zodpovednosti za škodu konkrétnej zodpovednej osoby nad vyššie spomínaným druhým účelom zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pretože v opačnom prípade by došlo k negovaniu preventívneho charakteru ust. § 11 ods. 1 písm. a) Vyhlášky č. 423/1991 Zb. Preto si poisťovňa uplatnila právo na náhradu všetkých súm, ktoré vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Právny predpis ponecháva na vôli poisťovne, v akej výške nárok voči poistenému uplatní. Z právnych predpisov nevyplýva, aby súd mohol tento nárok upraviť vzhľadom na dobu, ktorá uplynula od skutku, od ktorého sa nárok žalobcu odvíja. Preto postup súdu prvého stupňa namietali a žiadali, aby rozhodnutie prvostupňového súdu bolo zmenené a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Uplatnil si aj trov konania.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti t.j. vo vyhovujúcom výroku zmenil v zmysle návrhu, kde bol ochotný uhradiť žalobcovi 5 % z pôvodnej žalovanej sumy alebo aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Namietal, že prvostupňový súd s poukazom na predchádzajúce zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu nevykonal to, čo mu bolo odvolacím súdom uložené a nevykonal dokazovanie na zistenie primeranosti náhrady uplatňovanej žalobcom voči žalovanému a neposúdil výšku primeranej náhrady v prejednávanej veci. Nevyhodnotil okolnosti, ktoré boli dôvodom na zníženie primeranej náhrady žalobcovi zo strany žalovaného v iných konaniach a neposúdil, či tieto okolnosti aj naďalej trvajú, resp. či došlo k pozitívnym či negatívnym zmenám na strane žalovaného a neustálil výšku primeranej náhrady. Rozhodnutie súdu prvého stupňa nebolo náležite odôvodnené. Preto sa s rozhodnutím súdu prvého stupňa nestotožňuje a žiadal ho zmeniť a zrušiť.

Proti doplňujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie žalobkyňa poukazujúc na nesprávne právne posúdenie veci, poukazujúc na predchádzajúce odvolanie.

Proti doplňujúcemu rozsudku podal odvolanie aj žalovaný, ktorý opäť namietal, že prvostupňový súd sa nevysporiadal s úlohou stanovenou prvostupňovému súdu odvolacím súdom. Žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe vyhovel len čo do sumy 5 % z pôvodnej žalovanej sumy alebo aby vec zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a dopĺňací rozsudok spolu s konaním, ktoré im predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O.s.p., a zistil, že prvostupňový súd nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne vec právne posúdil. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je nedostatočne odôvodnené a preto všetky tieto okolnosti viedli odvolací súd k tomu, aby rozsudok súdu prvého stupňa spolu s opravným uznesením a dopĺňacím rozsudkom zrušil a vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h/.

Predmetom tohto konania je uplatnený nárok žalobcu na úhradu sumy 10.421,07 eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 29.7.2012 do zaplatenia a trov konania.

Žalobca si svoj nárok uplatnil podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 423/1991 Zb. Ust. § 798 ods. 1 Občianskeho zákonníka stanovuje, že osobitný predpis môže ustanoviť, že poistenie vznikne bez uzavretia poistnej zmluvy na základe inej skutočnosti a za podmienok v ňom uvedených (zákonné poistenie).

Občiansky zákonník umožňoval, aby osobitný predpis určil, kedy a za akých podmienok vzniká poistenie priamo zo zákona, t.j. bez uzavretia poistnej zmluvy. Poistný vzťah potom vznikne bez uzavretia poistnej zmluvy, ak nastane určitá v zákone predvídaná udalosť a nemôže zaniknúť ani v tom prípade, ak poistený nezaplatil poistné. V súčasnosti neexistuje takýto právny predpis, ale do 31.12.2001 bola v platnosti vyhláška č. 423/91 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenou prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov. V zmysle citovanej vyhlášky pokiaľ dôjde k poistnej udalosti, poisťovňa je povinná v súvislosti s touto poistnou udalosťou, ktorá je dôvodom vzniku práva na plnenie poisťovne, uhradiť náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to na zdraví, na veciach a inú majetkovú škodu. Poisťovňa podľa § 11 ods. 1

má právo na náhradu súm, ktoré vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla proti poistenému, ktorý

a) spôsobil škodu úmyselne alebo po požití alkoholického nápoja, ak bol zistený v krvi obsah alkoholu vo výške nad 0,3 promile alebo návykovej látky alebo lieku označeného zákazom viesť motorové vozidlo.

Podľa § 11 ods. 5 citovanej vyhlášky výška náhrady, na ktorú poisťovni vznikne právo podľa ods. 1 až 4 nemôže presiahnuť úhrn súm, ktoré poisťovňa vyplatila z dôvodu poistnej udalosti.

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia za splnenia predpokladu, ktorý vyplýva z ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky, poisťovňa má právo od žalovaného žiadať náhradu súm, ktoré vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (regres), pričom ust. § 11 ods. 5 citovanej vyhlášky stanovuje maximálnu výšku súm, ktoré môže od poisteného žiadať.

Občiansky zákonník v ust. § 788 a nasledujúcich (v 15. hlavě) sa zaoberá poisťovacími zmluvami, kde stanovuje všeobecný rámec na uzatváranie poisťovacích zmlúv, všeobecný rámec zániku poistenia, zmeny poistenia a všeobecné ustanovenia, ktoré sa týkajú poistenia majetku, poistenia osôb a poistenia zodpovednosti za škody. Je nesprávny právny názor nielen prvostupňového súdu, ale najmä žalobcu, že vyhl. č. 423/1991 Zb. vo vzťahu k platnému zneniu Občianskeho zákonníka v čase vzniku dopravnej nehody predstavuje *lex specialis*, kedy jej použitie prednostné pred všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Táto zásada, ktorá stanovuje tzv. kolízne pravidlo, ktoré stanovuje prioritu a hierarchiu právnych noriem, sa v danom prípade nedá použiť už len s poukazom na to, že hierarchia kritérií aplikácie dvoch právnych noriem *lex specialis derogat legi generali* je zásadou, ktorá je aplikovateľná pri dvoch právnych predpisoch rovnakej právnej sily. V danom prípade však právna sila vyhlášky je nižšia ako právna sila Občianskeho kódexu, kedy však platí zásada, že právna norma obsiahnutá v predpise vyššej právnej sily má prednosť pred normou obsiahnutou v predpise nižšej právnej sily (*lex superior derogat inferiori*).

V danom prípade vo vzťahu k uplatnenému nároku je potrebné vychádzať z ust. § 826 Občianskeho zákonníka, ktorý stanovuje všeobecný rámec, akým spôsobom sa stanovuje výška náhrady za vyplatené sumy (regres). Uvedené je potrebné uviesť zo strany odvolacieho súdu vzhľadom na výhrady prvostupňového súdu k rozhodnutiu odvolacieho súdu s tým, že právny názor odvolacieho súdu je pre prvostupňový súd záväzný až do doby, pokiaľ neskôr nevyjdú najavo také skutkové okolnosti, ktoré môžu mať na vyslovený názor odvolacieho súdu vplyv a ktoré neboli známe odvolaciemu súdu pri vyslovení tohto právneho názoru. Preto bolo úlohou prvostupňového súdu ho rešpektovať a vykonať dokazovanie smerujúce k rozhodnutiu o uplatnenom nároku v zmysle pokynov odvolacieho súdu v uznesení č.k. 17Co 41/2014-116 zo dňa 20.3.2014.

Odvolací súd ďalej udáva, že pokiaľ prvostupňový súd v napadnutom rozsudku poukazuje na zistený skutkový stav a právnu kvalifikáciu uvedenú v pôvodnom zrušenom rozsudku súdu prvého stupňa č.k. 9C 119/2012-98 zo dňa 11.11.2013, jeho rozhodnutie sa stáva nepreskúmateľné. Tým, že proti rozsudku bolo podané odvolanie, rozsudok nenadobudol právoplatnosť, a tým, že rozsudok súdu prvého stupňa bol zrušený, je potrebné sa opätovne samostatne s každou jednou skutočnosťou dôležitou pre rozhodnutie vysporiadať a opätovne po doplnení dokazovania náležite ustáliť skutkový stav, vec právne posúdiť a vo veci rozhodnúť. Akýkoľvek odkaz na odôvodnenie rozhodnutia, ktorý bolo odvolacím súdom zrušené, nemá oporu v zákone a predstavuje odňatie práva účastníkom konania vo veci konať, tým, že porušuje ich práva na spravodlivý súdny proces a na riadne odôvodnenie rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O.s.p.

Ďalej odvolací súd z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, ale ani z konania pred prvostupňovým súdom, nezistil žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali zníženie náhrady uplatnenej žalobcom a je nepreskúmateľné rozhodnutie súdu prvého stupňa, vo vzťahu k výroku, ktorým táto náhrada bola stanovená na sumu 5.000 eur. Odvolací súd opäť poukazuje na to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je náležitým spôsobom odôvodnené, nie je preskúmateľné a nedáva odpoveď na žiadnu námietku účastníkov konania. Prvostupňový súd sa vôbec nevysporiadal so znížením uplatneného nároku a nevšimol si, že už priamo žalobca čiastočne v niektorých čiastkových uplatnených nárokoch si od žalovaného uplatňuje len 75 % vyplatených súd. Vôbec sa nezaoberal touto okolnosťou a neskúmal ju. Je povinnosťou súdu skúmať myšlienkový pochod žalobcu, ktorý odôvodňoval, že z celej sumy si uplatňuje len určitú časť a prečo sa tak stalo. Nie je zistiteľné, prečo v ďalších čiastkových nárokoch si

žalobca uplatňuje už celú sumu, aj keď sa týkajú uplatnené nároky približne rovnakých časových úsekov a toho istého konania žalobcu a za tých istých okolností.

Prvostupňový súd vôbec nevyhodnotil žiadne okolnosti dôležité pre posúdenie primeranosti uplatneného nároku. Okolnosť dĺžky času od vzniku škody po moment rozhodovania prvostupňového súdu, resp. uplatnenia nároku nie je zákonným dôvodom, a ani okolnosťou, ktorá by sama osebe spôsobovala odôvodnenie zníženia uplatneného nároku tak, ako to vyhodnotil prvostupňový súd v napadnutom rozsudku.

Vzhľadom na to odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s dopĺňacím rozsudkom a opravným uznesením zrušil a vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a f/ O.s.p.

Opäť bude úlohou prvostupňového súdu náležite zistiť skutkový stav, nielen vo vzťahu k uplatneným nárokom, ale aj vo vzťahu k možnosti primeraného zníženia uplatneného nároku, nič nevylučuje, aby boli znížené len niektoré časti uplatnených nárokov, resp. pokiaľ súd zväží, že je to účelné a možné s úvahou odôvodniteľné, zníži aj celkové plnenie, avšak svoje rozhodnutie musí náležitým spôsobom a presvedčivo, po príslušnom dokazovaní zameranom práve na tieto okolnosti, odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Vo vzťahu k trovám konania odvolací súd poukazuje na to, že kombinácia ust. § 142 ods. 2 a § 142 ods. 3 O.s.p. nie je prípustná, pretože ide o dva samostatné skutkové dôvody rozhodnutia o trovách konania, kedy predpoklady na aplikáciu týchto ustanovení sú samostatné a nie je možné ich týmto spôsobom ako to aplikoval prvostupňový súd použiť.

Odvolací súd upriamuje prvostupňový súd opäť na dôslednú aplikáciu § 226 O.s.p. a na to, že je potrebné zachovať vo vzťahu k účastníkom konania právo na spravodlivý súdny proces a dbať na to, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo presvedčivé a zákonné v celom rozsahu neodkazujúce na predchádzajúce rozhodnutia, ktoré boli odvolacím súdom zrušené a ktorých závery sú vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu neaplikovateľné, pokiaľ sa s nimi prvostupňový súd priamo nevysporiada v rozhodnutí vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.